

حسابداران

در این شماره می‌خوانیم:

گزارش کامل دوازدهمین سالانه‌ی آیین گرامی‌داشت روز حسابدار | گزارش بیستمین کنفرانس جهانی حسابداران (سیدنی، ۲۰۱۸) | حسابداری و کنترل در کل‌نبرشته‌های باروی تخت جمشید | متن کامل فیلم‌نامه‌ی فیلم مستند «لوکا پاپیولی قهرمان کمتر شناخته‌شده‌ی رنسانس» | بینش در حسابرسی داخلی | کنترل داخلی و الگوی ارزیابی ریسک فعالیت‌ها با تمرکز بر اهداف استراتژیک | بررسی رگودپژوهش‌ها و عدم تنوع موضوعات در مقالات حسابداری | و خبرهایی از جهان حسابداری |

به نام خداوند جان و خرد

انجمن

- ۲ سرمقاله | بیابید قدر روز حسابدار را بدانیم
- ۴ گزارش بیستمین کنگره‌ی جهانی حسابداران (سیدنی، ۲۰۱۸)، سعید جمشیدی فرد
- ۹ گزارش کامل دوازدهمین سالانه‌ی آیین گرامی‌داشت روز حسابدار
- ۴۶ فهرست موسسات حسابرسی
- ۵۵ درخواست اشتراک
- ۵۶ فهرست اعضای خبره‌ی انجمن
- ۵۷ اعضای جدید انجمن

مقالات و مطالب فنی

- ۱۵ حسابداری و کنترل در گل‌نشته‌های باروی تخت جمشید، محسن ژاله آزاد زنجانی
- ۲۲ بینش در حسابرسی داخلی، وحید منتی
- ۲۵ متن کامل فیلم‌نامه‌ی فیلم مستند «لوکا پاچیولی قهرمان کمترشناخته‌شده‌ی رنسانس»، بنفشه صفری‌نژاد
- ۲۹ کنترل داخلی و الگوی ارزیابی ریسک فعالیت‌ها با تمرکز بر اهداف استراتژیک، مسعود پناهنده، حسن ترک
- ۳۳ بررسی رکود پژوهش‌ها و عدم تنوع موضوعات در مقالات حسابداری، علی‌اصغر طاهرآبادی، نسرین نیک‌نگر

اخبار

- ۳۹ خبرهایی از جهان حسابداری، امیرهادی معنوی مقدم

آذر و دی ۱۳۹۷

سال ۴۴، شماره‌ی پیاپی ۳۲۰ و ۳۲۱

شاپا: ۵۳۰-۱۷۳۵ ISSN

صاحب امتیاز: انجمن حسابداران خبره‌ی ایران

مدیر مسئول: مهدی تقوی

سرمدبیر و مدیر اجرایی: محسن قاسمی

همکار سردبیر: صدیقه ذوالفقاری

طراح، صفحه‌آرا، و امور وبگاه: لیلا بیگلری

مسئول سازمان آگهی‌ها: بنفشه صفری‌نژاد

دبیر اخبار: امیرهادی معنوی مقدم

گزارشگر: سمیه وطن‌دوست

مقاله‌ها و اظهارنظرهای مندرج در حسابدار بازتاب‌دهنده‌ی نظر رسمی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران نیست؛ مگر در مواردی که تصریح شود.

مسئولیت مقاله‌ها و اظهارنظرهای مندرج در حسابدار در برابر ادعاهای اشخاص ثالث بر عهده‌ی تهیه‌کنندگان مطالب است.

حسابدار در ویرایش فنی و ادبی و یک‌دست کردن دستور خط فارسی مطالب آزاد است.

نشانی دفتر مجله: تهران، میدان آرژانتین،

خیابان شهید راضل کوری (بیست و هفتم)،

خیابان الوند، پلاک ۲۸، طبقه دوم

تلفن: ۸۸۶۵۹۹۸۲-۸۸۶۵۹۹۸۵

فکس: ۸۸۸۷۸۶۶۷

کدپستی: ۱۵۱۴۹۳۶۵۱۶

صندوق پستی: ۱۵۸۱۵۳۶۹۱

وبگاه انجمن: iica.ir

وبگاه مجله: hesabdardar.iica.ir

رایانامه مجله: hesabdardar@iica.ir

بیابید

قدر

روز حسابدار

را

بدانیم

محسن قاسمی

چند روز مانده به فرارسیدن پانزدهم آذرماه امسال، که صفحات و گروه‌ها و کانال‌های شخصی و رسمی حسابداران و نهادهای حسابداری سرتاسر میهن عزیزمان پر شده بود از پیام‌های تبریک فرارسیدن این روز فرخنده، پیامی را در صفحه‌ی یکی از دوستان بسیار عزیزم - که از اعضای خبره‌ی انجمن در یکی از شاخه‌های تخصصی است - خواندم؛ که به غایت تلخی، از شرایط ناپه‌نجان حسابداران و حسابرسان و مدیران مالی یاد کرده بود، و در میانه‌ی پیام خود نیز، با تلخی مضاعفی اظهار کرده بود: "حرفه‌ای که در آن ... [فلان و فلان]، دیگر جشن ندارد؛ خرمایش را باید خورد".

شاید باور کردنش برای شما خوانندگان گرامی دشوار باشد، و حتی گمان کنید که اغراق می‌کنم؛ ولی تلخی آن پیام را، تا به امروز، شیرینی هیچ یک از پیام‌های دیگر و هیچ یک از اتفاقات خوب رخ داده در روزهای میانی آذرماه امسال نتوانست از کام من بزاید.

بعید می‌دانم حتی خوش‌بین‌ترین اهالی حرفه هم بتوانند دست به قلم ببرند و با استدلال به آن همکار عزیز و دیگر همکاران عزیز شاغل در زمینه‌های شغلی مختلف حرفه دلداری بدهند که وضعیت ما حسابداران خوب است (ایده‌آل پیشکش‌مان)؛ و ملالی نیست جز برگزاری هر چه باشکوه‌تر آیین‌های گرامی‌داشت روز حسابدار! مسلماً چنین نیست. ما هم به هر حال، در همین حرفه کار کرده‌ایم و اگر هم خودمان با همه‌ی مسائل و مشکلات ریز و درشت آن روبرو نبوده‌ایم؛ ولی بارها و بارها این شرح مصیبت‌ها را از زبان و قلم دوستان و همکاران عزیز شنیده‌ایم و خوانده‌ایم. این که بخش اعظم اقتصاد کشور در کنترل نهادهای دولتی و شبه‌دولتی و خصولتی و دوصوصی است؛ و در این دولتی‌بازار، آن چه در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها و ارزیابی‌های مدیران ابرنگاه‌های اقتصادی کوچک‌ترین اهمیتی ندارد، همین حسابداری و گزارشگری مالی و گزارش حسابرسی و حسابرسی داخلی و حسابداری مدیریت است، که ما عمر و جوانی‌مان را برای تهیه‌ی "دقیق" آن‌ها به پیری‌مان پیوند می‌زنیم. یا این مصیبت همیشگی که حسابداران و مدیران مالی همواره خود را چوب‌های دوسر طلای مالیاتی احساس می‌کنند، و هم از طرف کارفرما مورد سرزنش‌اند که منافعشان را با مالیات‌دهی به باد

می‌دهند، و هم مورد تهدید مقامات مالیاتی هستند که به تر و خشک‌شان به چشم متقلبان هم‌دست فراریان مالیاتی نگاه می‌کنند، بدون این که هیچ حمایت قانونی را به عنوان محافظ درستکاری‌شان احساس کنند. یا حسابرسان شریفی که یک بازار کارشان به جای آن که سال به سال بزرگ‌تر شود، در اثر فربه‌تر شدن دولتی‌ها، مدام در حال آب رفتن است، و دست‌شان هم به جایی بند نیست. هر جا هم که تخلفی زیر چشمان ده‌ها نهاد ناظر دیگر بر ملا می‌شود، همگی‌شان با هم فریاد می‌زنند که: پس حسابرسان کجا بودند؟! و همه‌ی مسئولیت‌های نظارتی خودشان را به کوچ‌چی علی چپ می‌زنند. یا شرح مصیبت حسابرسان داخلی شرکت‌های بزرگ بورسی که فغان‌شان از رعایت شکلی ضوابط بورسی به آسمان است. یا طفلک جوانان بااستعدادمان که جوانی‌شان در پاس کردن دروس بی‌سر و ته فوق‌لیسانس و دکتری واحدهای دانشگاهی بانام یا بی‌نام و نشان این سال‌ها هدر می‌شود، و تنها دستاورد صرف پول و عمرشان ایجاد نردبان‌هایی است برای ارتقای بعضی از استادان بی‌هنر که در چهل و چند سالگی عنوان پروفیسوری (استادتمامی) شان را بگیرند. و این شرح مصیبت‌ها را می‌توان همین طور ادامه داد.

ولی واقعاً راه چاره این است که قید برپایی جشن روز حسابدار را بزنیم، و در پانزدهم آذرماه هر سال، هر کدام‌مان یک جعبه‌ی خرمای مضافتی بم روی میزمان بگذاریم و خرمای حرفه‌مان را بخوریم و به دیگران هم تعارف کنیم و طلب نثار فاتحه کنیم؟! یا به قول معروف، از ترس مرگ، خودکشی کنیم؟!

ما حسابداران ایران‌زمین میراث‌داران حسابداران تخت جمشیدیم. آن فرهیختگانی که با سامانه‌ی کنترلی نوآورانه‌ی خود، بیش از دو هزار و پانصد سال پیش، تنها تکیه‌گاه دولت‌مردان برای ثبت و نگهداری و گزارشگری و ارزیابی عملکرد سامانه‌ی بزرگ تامین آذوقه‌ی امپراتوری بزرگ هخامنشیان بودند. امپراتوری بزرگی که قریب به دو سوم از جهان را تحت حکمرانی خود داشت. و اگر نبودند آن حسابداران تخت جمشید، با آن اسناد و دفاتر سفالین‌شان، اداره‌ی چنین سرزمین پهناوری حتی برای یک روز هم ناشدنی بود.

ما حسابداران ایران‌زمین میراث‌داران مستوفیان

پارسی هستیم که خلفای امپراتوری بزرگ عباسیان، در تمام بیش از هشتصد سال حکمرانی خود بر بیش از نیمی از جهان، همه‌ی حساب و کتاب و امور مالی خود را به آنان سپرده بودند. تا بدان جا که زبان پارسیان در دستگاه خلافت عباسیان به عنوان تنها زبان اداری (دیوانی) رسمی مورد استفاده بود.

ما حسابداران ایران زمین میراث‌داران (علی‌اصغر) آموخته‌ها، (محمد مهدی) سمعی‌ها و (ابوالقاسم) خردجوهای هستیم که شبکه‌ی بانکی را به عنوان زیربنای بازارهای مالی کشور بنا کردند، و بر بستر این بانکداری نوین، رشدهای دورقمی اقتصادی را در سال‌های متوالی دهه‌ی ۱۳۴۰ رقم زدند؛ و بورس اوراق بهادار تهران را بنیان‌گذاری و اداره کردند؛ و حرفه‌ی حسابرسی را در این گوشه از جهان سوم به مدرن‌ترین شکل ممکن بنیان گذاشتند.

ما حسابداران ایران زمین میراث‌داران اسمعیل عرفانی و حسن سجادی‌نژادیم که حسابداری و امور مالی شرکت ملی نفت ایران (تازه تاسیس) را بعد از پیروزی نهضت ملی شدن صنعت نفت و اخراج کارکنان انگلیسی و هندی و پاکستانی شرکت نفت ایران و انگلیس، در کمال اعتماد به نفس، دوباره زنده کردند؛ و از دل آن، آموزشگاه عالی حسابداری را (که بعدها به دانشکده‌ی حسابداری و علوم مالی شرکت ملی نفت ایران تغییر نام داد) بنیاد نهادند؛ که به عنوان یکی از تاثیرگذارترین نهادهای دانشگاهی ایران، هزاران دانش‌آموخته‌ی برجسته‌ی حسابداری را تحویل اقتصاد نوپای ایران داد. حساب‌دانان فرهیخته‌ای که مشارکتی انکارناپذیر در توسعه‌ی زیربنای حسابداری و گزارشگری مالی و حسابرسی مستقل بنگاه‌های اقتصادی کشور طی دهه‌های پس از آن ایفا کردند.

ما حسابداران ایران زمین میراث‌داران عزیز نبوی هستیم که یک‌تنه، موسسه‌ی عالی حسابداری را، به عنوان یکی از معتبرترین و تاثیرگذاران نهادهای دانشگاهی حسابداری ایران راه‌اندازی و اداره کرد. تا بدان جا که، در کنار دانشکده‌ی حسابداری و علوم مالی شرکت ملی نفت ایران، به عنوان یکی از دو قطب دانشگاهی حسابداری ایران سهمی ماندگار در پرورش نسل نخست حسابداران دانش‌آموخته‌ی داخل کشور داشت.

ما حسابداران ایران زمین میراث‌داران فضل‌الله

اکبری، مصطفی علیمدد، حبیب‌الله تیموری، فرشید نویسی، رضا شباهنگ، نظام‌الدین ملک‌آرایی، عزیز عالیپور، رضا نظری، ... و همه‌ی حسابداران قلم به دستی هستیم که چراغ حسابداری ایران را در مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی موسسه‌ی حسابرسی سازمان صنایع ملی (و بعدها در مرکز تحقیقات سازمان حسابرسی) روشن نگاه داشتند؛ و در ساختار دولتی‌زده‌ی اقتصاد ایران از منطق ناآشنای تهیه‌ی گزارش‌های مالی برای کمک به تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان گفتند.

ما حسابداران ایران زمین میراث‌داران پرویز افتخار جواهری، بهروز وقتی، رسول محمدی سالک، منوچهر بیات، بهروز دارش، اصغر طهوری، داود خمارلو، محمود قدس، ابوالقاسم مرآتی، سیوش سهیلی، حسن حیاط شاهی، عباس اسرار حقیقی، هوشنگ خستونی، اصغر هشتی، عباس هشی، ... و همه‌ی حسابداران مستقلی هستیم که در دهه‌ی ۱۳۶۰ چراغ حسابرسی مستقل بخش خصوصی را روشن نگه داشتند و از بستر انجمن حسابداران خبره‌ی ایران زمینه‌ی راه‌اندازی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران را فراهم آوردند.

پانزدهم آذرماه هر سال، که پس از گردهمایی عصرگاه سه‌شنبه، ۱۳ آذر ۱۳۸۶، در هتل ونوس (تهران) به عنوان روز ملی حسابداری در ایران نامیده می‌شود، یکی از میراث‌های ارزشمند انجمن حسابداران خبره‌ی ایران و بزرگان حسابداری ایران برای ما است، تا یادمان نرود که حسابداران ایران زمین، از پس هزاران سال، تاریخ پرفراز و نشیب این سرزمین "چه سفرها و چه خطرها کرده‌اند و چه خون دل‌ها خورده‌اند..." تا در امروز تاریخ، چراغ حسابداری این سرزمین به دستان ما روشن بماند، و پرفروغ‌تر از پیش به آیندگان بسپاریمش.

روزهای میانی آذرماه امسال، ما برای دوازدهمین سال پی در پی این روز فرخنده را با برگزاری آیین‌های گرامی‌داشت پرشمار و متنوعی در سرتاسر میهن عزیز گرامی‌داشتیم. برگزاری آیین‌های گرامی‌داشت نشانه‌ی باور ما به ایده‌آل بودن شرایط ما حسابداران ایران زمین نیست. برگزاری آیین‌های گرامی‌داشت، بدیهی‌ترین تلاش ما برای یک‌صد شدن در شناساندن خدمات ارزش‌آفرین حسابداران به گروه‌های متعدد و متنوع ذی‌نفعان

است. ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به صاحبان بنگاه‌های اقتصادی نشان دهیم که به جای سهم‌خواهی از نهادهای قدرت و استفاده از رانت و فرار مالیاتی می‌توانند شفاف باشند، ولی با اتخاذ تصمیمات درست مدیریتی بر مبنای گزارش‌های تخصصی حسابداران مدیریت کسب و کاری سودآور داشته باشند. ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به دولتمردان نشان دهیم که یکی از مطمئن‌ترین راه‌های عبور از گردنه‌های دشوار اقتصادی استفاده از ظرفیت‌های موجود در حرفه‌ی بزرگ حسابداری ایران است. ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به نهادهای ناظر کشور نشان دهیم که تنها راه مبارزه با فرار مالیاتی، پول‌شویی، و دیگر جلوه‌های مفاسد اقتصادی تقویت حرفه‌ی حسابداری و تثبیت جایگاه حسابداران و حسابرسان در بافتار اقتصاد و قوانین و مقررات کشور است. ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به سهامداران خرد نشان دهیم که راه درست سرمایه‌گذاری ارزش‌آفرین و بلندمدت در بورس‌های اوراق بهادار توجه به گزارش‌های مالی و تحلیل درست آن‌ها با استفاده از خدمات مشاوره‌ای حسابداران حرفه‌ای است. ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به مردم نشان دهیم که در دنیای مدرن امروز یکی از ارزش‌آفرین‌ترین خدمات حسابداران حرفه‌ای ارائه‌ی خدمات مشاوره‌ی مالی شخصی (فردی) به انسان‌ها است تا زندگی و آینده‌ی بهتری داشته باشند. ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به جامعه نشان دهیم که اگر ریشه‌ی بسیاری از ناپهنجاری‌های اجتماعی و معضلات روان‌شناسی افراد طبقات متوسط و پایین جامعه برآمده از مسائل مالی آنان است، راهکار حل این مسائل در دستان حسابداران حرفه‌ای است که امروزه در کشورهای توسعه‌یافته‌ی جهان رشته‌ی جدید مالی‌درمانی را ابداع کرده‌اند. و در یک کلام، ما روز حسابدار را گرامی می‌داریم که به جامعه نشان دهیم که اهالی حرفه‌ی حسابداری ایران آماده ارائه‌ی خدمات ارزش‌آفرین در زمینه‌های متعدد و متنوع تخصصی هستند؛ و توسعه‌ی میهن عزیزمان ایران بدون توجه به توسعه‌ی حرفه‌ی حسابداری برآورده نخواهد شد.

ما حسابداران حرفه‌ای ایران زمین امروز شرایط ایده‌آلی نداریم، و با مسائل و مشکلات پرشمار و متنوعی نیز درگیریم؛ این درست، ولی راه چاره هر چه باشد، خوردن خرما‌ی حرفه‌ی مان نیست. بیایید قدر روز حسابدار را بدانیم. ■